

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни**

ДИСКУРСОЗНАВСТВО

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (німецька). Переклад
Форма навчання	Денна
Курс	VI (денна)
Семестр	VII (денна)

Силабус вибіркової дисципліни «Дискурсознавство» підготовки бакалавра із галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньою програмою «Мова та література (німецька). Переклад».

Розробники: **Пасик Л. А.**, доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук.

**Силабус вибіркової навчальної дисципліни затверджено на засіданні
кафедри німецької філології
протокол № 5 від 11.11.2021 р.**

Завідувач кафедри:

(Застровська С. О.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (німецька). Переклад Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150 год. / 5 кредитів		Рік навчання 4
		Семестр 7-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 24 год.
		Практичні (семінарські) 30 год. Консультації 10 год.
Мова навчання		Самостійна робота 86 год. Форма контролю: залік <i>німецька</i>

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Пасик Людмила Адамівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	-
Посада	доцент
Контактна інформація	м.т. (050)5938310
	Pasyk.Lyudmyla@vnu.edu.ua,
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Курс «Дискурсознавство» для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 035 Філологія, освітньої програми «Мова і література (німецька). Переклад» розроблений з урахуванням Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 «Філологія» від 20.06.2019 р. № 869 і враховує положення й принципи Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти. Вибіркова дисципліна «Дискурсознавство» призначена для студентів 3 року денної форми навчання факультету іноземної філології. Сучасне гуманітарне мислення характеризується посиленою увагою до ролі мови у формуванні культурно-семіотичного компонента суспільної свідомості у процесі глобальної комунікативної взаємодії (і, зокрема, масової комунікації), а отже, відповідно, і розширенням сфери лінгвістичних досліджень, що сьогодні змістилися зі структурного опису мови на аналіз того культурно-історичного контексту, в якому мова розвивається і функціонує. В якій царині не проводилися б

дослідження – лінгвофілософії, семіотиці, риториці, інтерпретації тексту, теорії масової комунікації тощо, – об'єднувальним осердям цих галузей гуманітарного знання виступає поняття дискурсу, що трактується кожним напрямом по-різному. Дискурс існує як спілкування і як результат наукового мислення, як мова політики і як художній витвір, отже, дискурсознавство є цікавим для вивчення, і не лише з точки зору лінгвістики.

2. Пререквізити.

Вивчення цього курсу студенти розпочинають, прослухавши такі навчальні дисципліни, як: «Вступ до мовознавства», «Основна іноземна мова (німецька)», «Історія мови».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою курсу є ознайомлення із теоретичними концепціями та підходами до вивчення дискурсу, із значущістю знання структури дискурсу і тексту і прийомів дискурсивного аналізу для загальнотеоретичної підготовки лінгвіста. Студенти вивчають основні теорії дискурсу і тексту, структури і типи дискурсу. Курс націлений також на демонстрацію можливостей дискурсивного і текстового аналізу, що є особливо важливим для майбутньої самостійної наукової роботи студентів під час написання курсових і магістерських досліджень.

Основними завданням курсу є

- 1) навчити студентів визначати типи дискурсу і тексту, типи мовлення усередині мовленнєвого твору, типи висловлювань;
- 2) навчити структурувати дискурс і текст відповідно до одиниць його членування на рівні мікро- і макроструктури;
- 3) застосовувати адекватну термінологію і концептуальний апарат у власних дослідженнях і наукових текстах; використовувати методи дискурсивного аналізу у власній науковій роботі
- 4) розпізнавати лінгвістичні теорії в комунікативному та науковому дискурсі;
- 5) показати можливість застосування знань із теорії дискурсу на практиці (при створенні різних текстів; при вивченні комунікативних процесів тощо).

Результати навчання (компетентності). У результаті вивчення цього курсу студенти будуть знати різні типи дискурсу і тексту, типи мовлення і висловлювань; одиниці членування дискурсу на рівні мікро- і макроструктури; термінологію і концептуальний апарат, методи дискурсивного аналізу. Студенти здобуть наступні компетентності та програмні результати навчання, зокрема:

- ✓ Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ✓ Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ✓ Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- ✓ Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

- ✓ Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю / Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	
Змістовий модуль 1. Основи теорії дискурсу						
Тема 1: Теорії тексту і дискурсу в лінгвістиці.	16	2	3	1	10	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 2. Породження і розуміння дискурсу.	16	2	3	1	10	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 3. Дискурсивний аналіз як лінгвістична дисципліна.	18	3	4	1	10	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 4. Типологія дискурсу.	18	3	4	1	10	
Змістовий модуль 2. Граматика дискурсу. Інтертекстуальність.						
Тема 5: Структура дискурсу.	20	3	4	1	12	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 6. Граматика дискурсу.	20	3	4	1	12	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 7. Дискурсивні засоби мовленнєвого впливу.	22	4	4	2	12	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 8. Інтертекстуальність дискурсу.	20	4	4	2	10	ДС + ДБ + РК / 5
Усього годин	150	24	30	10	86	

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Конспектування праць видатних лінгвістів дискурсологів.	19
2	Укладання глосарію термінів дискурсології.	10
3	Анотування праць із теорії дискурсу.	19
4	Рецензування праць з теорії дискурсу	19
5	Дискурсивний аналіз текстів за вибором	19
	Разом	58

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань студентів регулюється [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання](#).

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється за п'ятибальною системою та включає оцінювання роботи студентів під час аудиторних занять за усні та письмові відповіді, за виконання контрольних робіт, різних видів завдань. Всього за поточне оцінювання студенти можуть отримати 40 балів, максимальна кількість балів обчислюється як середнє арифметичне всіх балів за усні та письмові відповіді на аудиторних заняттях (від 0 до 5 балів) та за самотійну роботу, при цьому середній бал множимо на коефіцієнт 8. Модульна контрольна робота для підсумкового оцінювання містить 3 блоки по 10 питань, завдання 1 блоку оцінюються в 1 бал, 2 блоку – у 2 бали, 3 блоку – у 3 бали, що становить у сумі 60 балів

Поточний контроль (мах. = 40 балів)			Підсумковий контроль (мах. = 60 балів)	Заг. к-ть бал.
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	
ЗМ 1	ЗМ 2	СР	МКР	100
5	5	5	60	
5*8=40				

Якщо студент хоче покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, пропонується підготовка та захист презентації на одну із запропонованих тем (на вибір), або написання тез.

Передбачається, що студенти відвідають усі заняття. У випадку відсутності на занятті чи невиконання одного із видів обов'язкових робіт по темі студент отримує 0 балів за невиконаний вид роботи. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75%). У разі поважної причини (наприклад, лікарняний) студент може перездати тему/модуль під час проведення консультацій. При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність та активність студента на заняттях.

Учасники освітнього процесу повинні толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися правил академічної доброчесності, самостійно виконувати навчальні завдання; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань забороняється. У разі виявлення несамостійного виконання практичних завдань, ці завдання зараховані не будуть.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється лектором і може проводитись лише один раз згідно із розкладом проведення занять. Відсутність студента на модульному тесті оцінюється у "0" балів. Повторне складання підсумкового модульного контролю для студента можливе за умови його відсутності з поважної причини за попереднім узгодженням з викладачем. Максимальна кількість балів за модульний контроль після написання модульної контрольної роботи дорівнює 60.

Рівень знань студента за поточний і модульний контроль оцінюється в балах, фіксується у журналі після вивчення кожного змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься в залікову відомість.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бацевич Ф. С. Прагматика дискурсу: проблемне поле, дослідницька одиниця. *Людина. Комп'ютер. Комунікація. Збірник наукових праць*. Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2008. С. 10-12.
2. Загнітко А.П. Основи дискурсології: науково-навчальне видання. Донецьк : Донну, 2008. 194 с.
3. Крисанова Т. А. Функціональний стиль VS дискурс. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». 2016. №62. С. 188–190.
4. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність / за ред. В.Різуна. К., 2002. 392 с.
5. Пасик Л. А., Рись Л. Ф. Тактики реалізації превентивної стратегії вибору партнера (на матеріалі німецькомовного віртуального дискурсу). *Philological sciences, intercultural communication and translation studies: theoretical and practical aspects*. International Scientific and Practical Conference. February 26-27, 2021. Vol. 1. Venice, Italy : Iespiests SIA „Izdevnieciba „Baltija Publishing“. 2021. P. 185–189. DOI : <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-039-1-47>
<http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/106/2885/6171-1?inline=1>
6. Пасик Л. А. Об'єктивація концепту CORONAVIRUS у німецькому Інтернет-дискурсі. *Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти*: зб. матеріалів IV Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції, 14 квітня 2021 р., Луцький національний технічний університет. Луцьк : Відділ іміджу та промоції Луцького НТУ, 2021. С. 203–207.
7. Пасик Л. А., Застровська С. О. Об'єктивація концепту PARTNERWAHL у віртуальному дискурсі. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, Житомир, 2011. Вип. 56. ст. 86–90. http://eprints.zu.edu.ua/5026/1/vip_56_18.pdf
8. Пасик Л., Рись Л., Стернічук В. Актуалізація концепту PARTNER у німецькому віртуальному політичному дискурсі. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Германська філологія* / редкол. : І. М. Осовська (гол. ред.) та ін. Чернівці : Рута, 2021. Вип. 831–832. С. 259–273. DOI : <https://doi.org/10.31861/gph2021.831-832.259-273>
<https://journals.chnu.edu.ua/index.php/gp/article/view/209>
9. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.
10. Fairclough N. *Critical Discourse Analysis. The Critical Study of Language*. Routledge, 2010. 608 p.
11. Wodak, R. *Critical Discourse Studies: History, Agenda, Theory and Methodology*. In R. Wodak & M. Meyer (eds), *Methods of Critical Discourse Analysis 3rd edition* (pp. 1-22). London: Sage. 2015.
12. Zeitschrift für Diskursforschung (ZfD). URL: <https://www.uni-augsburg.de/de/fakultaet/philsoz/fakultat/soziologie-augsburg/zfd/>